

Příloha č. 7

Reflexe vybraných osob zaměřená na způsoby spolupráce školy s vnějšími partnery

1. Jakou spoluprací školy s vnějšími partnery považujete za nejvýznamnější?

- **ředitelka:** „Z hlediska školy je zásadní spolupráce se zřizovatelem, zemědělským družstvem a MAS Česká Kanada. Z mého osobního pohledu je kromě samozřejmé spolupráce se zřizovatelem velmi přínosná spolupráce s PF JU a poté zavedené společenství málotřídních škol. Spolupracujeme také s odborem školství, mládeže a tělovýchovy Jihočeského kraje a pedagogicko-psychologickou poradnou v Jindřichově Hradci. Pokud bych se zaměřila na rozvoj žáků, tak pro tuto oblast je velmi důležité již zmíněné společenství málotřídních škol a spolupráce s PF JU, dále pak centrum ekologické výchovy Cassiopeia, občanské sdružení Hamerský potok a mnoho dalších.“
- **učitelka 1¹:** „Z mého pohledu je významná spolupráce s obecním úřadem a zemědělským družstvem, protože bez této spolupráce by škola nemohla ani fungovat. Pro učitele i žáky je užitečné společenství málotřídních škol. Dále v několika specifických ohledech je přínosná i spolupráce s PF JU.“
- **učitelka 2²:** „Já nejvíce vítám spolupráci s dalšími spřátelenými málotřídními školami (spolupráce mezi učiteli a návštěvy jiných škol). Užitečné je i setkávání s učiteli z jiných škol (i mimo prostředí málotřídních škol, např. taková jako navštěvuje kolegyně).“
- **asistentka pedagoga:** „Určitě spolupráci s obecním úřadem a poté s ostatními málotřídními školami.“
- **vychovatelka³:** „Spolupráci s dalšími školami (společenství málotřídních škol), kde se koná setkávání s žáky jiných škol. Pak také spolupráci s obcí.“

Co si od uvedených typů spolupráce slibujete?

- **ředitelka:** „Zřizovatel, zemědělské družstvo a MAS jsou zásadní z hlediska finanční i nefinanční podpory. Navázání spolupráce s PF JU nám poskytuje nové poznatky, metodické postupy a zpětnou vazbu od vysokoškolských učitelů. Ve společenství málotřídních škol sdílíme nové nápady a zkušenosti či se snažíme hledat společné cesty k vyřešení různých problémů.“
- **učitelka 1:** „Jednoznačně pomoc s organizací školních akcí a výměnu informací. U zemědělského družstva je zásadní zajištění dopravy žáků do školy.“

¹ Učitelka aktivně zapojená do spolupráce s PF JU, zástupkyně ředitelky.

² Učitelka nezapojená přímo do spolupráce s PF JU.

³ Vychovatelka působící na škole prozatím jen velmi krátkou dobu.

- **učitelka 2:** „Zejména možnosti diskuze o řešení podobných problémů a postupy, jak k nim přistupovat.“
- **vychovatelka:** „Obohacení o nové poznatky.“

Co vám uvedené typy spolupráce přinesly? Jak vás obohatily?

- **ředitelka:** „U některých partnerů byla největším přínosem podpora ve financování chodu školy. Ve spolupráci s PF JU je hlavním přínosem aktivní zapojení učitelů i žáků (např. nové poznatky a dovednosti). Společenství málotřídních škol vnáší „novou energii“, která pomáhá překonávat různé problémy.“
- **učitelka 1:** „Možnost komunikovat o společných tématech, profesní rozvoj, nové poznatky a postupy.“
- **učitelka 2:** „Inspiraci pro další činnosti.“

2. Společenství málotřídních škol

Pokud se podíváme na společenství málotřídních škol, co je dle vašeho názoru hlavním přínosem? Řešíte se svými kolegy a kolegyněmi podobné problémy? Pomůže vám, když máte možnost o nich ve společenství diskutovat?

- **ředitelka:** „Přínosem je hlavně soudržnost všech zaměstnanců školy, loajalita, rozvoj kreativity zaměstnanců i žáků. Dodání již zmíněné pozitivní energie a pak rozvoj přátelství na úrovni dospělých, ale i dětí.“
- **učitelka 1:** „Je to určitě přínosné. Sdílíme mezi sebou své zkušenosti a nápady.“
- **učitelka 2:** „Ano, je to velmi pozitivní prostředí.“
- **asistentka pedagoga:** „Ano.“
- **vychovatelka:** „Ano.“

Vyhovuje vám organizace akcí v rámci společenství málotřídních škol? Jsou řešena aktuální a zajímavá témata?

- **ředitelka:** „Organizace je podle mého názoru naprosto vyhovující a každým rokem lepší a zralejší. Například letos jsme se shodly s kolegyněmi z dalších spřátelených škol na tématu ‚Magické osmičky‘ jako námětu pro výtvarnou soutěž.“
- **učitelka 1:** „Ano, organizace mi v této podobě vyhovuje.“
- **učitelka 2:** „Myslím, že formát akcí je dobře připravený. Témata jsou aktuální a vždy pro žáky i pro učitele zajímavá.“
- **asistentka pedagoga:** „Ano.“

V čem si myslíte, že je přínos společenství málotřídních škol pro vaše žáky?

- **ředitelka:** „Možnost soutěží a především zažít si vlastní úspěch. Potkávání se s dětmi ze stejného typu škol – většinou se již velice dobře znají a následně se i některé setkávají po přestupu na 2. stupeň ZŠ.“

- **učitelka 1:** „Možnost navázat nová přátelství a možnost uspět mezi dětmi, které jsou vedeny podobným způsobem výuky.“
- **asistentka pedagoga:** „Děti se zúčastňují kulturních i sportovních akcí, seznamují se s novými lidmi, navštíví nová místa.“

Využil(a) jste některé z materiálů či poznatků získaných z diskuze v rámci společenství málotřídních škol v praxi? Pokud ano, jakým způsobem?

- **ředitelka:** „Většina vytvořených materiálů je poté využívána na všech spřátelených školách. Velice si pomáhají například učitelky při výuce angličtiny. Společně se s různými kolegyněmi pouštíme do jiných vyučovacích metod (např. splývavé čtení – Sfumata) atd.“
- **učitelka 1:** „Spoustu materiálů a nápadů uplatním ve vlastní výuce.“
- **učitelka 2:** „Získáváme nabídky na semináře a akce pořádané i na jiných školách.“

Navrhněte, jaké změny by měly být udělány, aby společenství málotřídních škol více splňovalo vaše očekávání, případně vás lépe profesně rozvíjelo.

- **ředitelka:** „Plánujeme ještě další společná vzdělávání, která proběhnou přímo na spřátelených školách. Sice tento model již funguje, ale zatím nedostatečně. Ráda bych viděla, že probíhají i akce dalšího vzdělávání učitelů, do kterého se zapojují všichni ze společenství – uspořádání takového školení je poté snadnější (než pokud si ho každá škola organizuje samostatně).“
- **učitelka 2:** „Nenavrhovala bych žádné změny, jsem momentálně s průběhem spolupráce v tomto společenství spokojena.“

3. Spolupráce s PF JU

Navrhněte, jaké změny by měly být udělány, aby spolupráce s PF JU více splňovala vaše očekávání, případně vás lépe profesně rozvíjela.

- **ředitelka:** „Zvýšila bych počet společných aktivit – jsou přínosné a zajímavé nejen pro žáky, ale i pro učitele.“
- **učitelka 1:** „Jsem spokojená, spolupráce vždy vychází z individuálních potřeb. Mně PF JU nabídla projekty, které mně svou nabídkou vyhovují, stejně tak akce, které jsme společně zrealizovali, vycházely přímo z mých požadavků.“

V čem spočívá podle vás přínos této spolupráce PF JU a vaší školy?

- **ředitelka:** „Především je z našeho hlediska tento vztah prospěšný pro vyučující – nové informace, zpětná vazba atd.“
- **učitelka 1:** „Zlepšení a zkvalitnění výuky konkrétních vyučovacích předmětů.“

Co si myslíte, že je největším problémem této spolupráce?

- **ředitelka:** „Jako limit bych označila poměrně velkou vzdálenost Českých Budějovic od Popelína.“

- **učitelka 1:** „Nic mě nenapadá.“

4. Využil(a) jste některé z materiálů či poznatků získaných ze spolupráce s některými z partnerů školy v praxi? Pokud ano, jakým způsobem?

- **učitelka 1:** „Ano, využila jsem materiály přímo ve výuce prvouky a přírodovědy. Také jsem se díky spolupráci s PF JU dozvěděla zajímavé metodické postupy, které bych ráda ve výuce uplatnila.“

5. Jaké jsou vaše vize do budoucna (ve vztahu k rozvíjení spolupráce s partnery školy)?

- **ředitelka:** „Pokračovat nadále – udržet současné nastavení společenství malotřídek. Intenzivně dále spolupracovat i s PF JU – umožnit studentům navštívit školu a naplánovat a připravit program pro naše žáky přímo na PF JU. Více se zaměřit na rozvoj spolupráce se ZUŠ v Žirovnici, Počátkách a v Jindřichově Hradci. V současné době spolupráce funguje, ale ráda bych ji více prohloubila.“
- **učitelka 1:** „Jsem spokojená, spolupráce v rámci málotřídních škol i ve vztahu k PF JU mě osobně rozvíjí a ráda bych setrvala v zavedených akcích.“
- **učitelka 2:** „Ráda bych pokračovala v zavedené spolupráci, od kolegyně se dozvím i zajímavosti ze spolupráce s PF JU.“

Reflexe vybraných studentů PF JU

- **studentka 1⁴:** „Musím říct, že to pro mě byla velká zkušenost. Měla jsem možnost si vyzkoušet práci s vlastním navrženým materiálem přímo v hodině. Vytvořit si nějaký materiál je samozřejmě přínosné, ale vidět v praxi, jak s ním žáci pracují, je úplně něco jiného. Prostředí školy bylo moc příjemné a jsem ráda, že jsem měla možnost se do školy podívat a seznámit se s trochu odlišným typem výuky. Ačkoliv nestuduji učitelství obor pro první stupeň základní školy, tak to bylo velmi poučné – člověk nikdy neví, kde bude nakonec učit, a prostředí málotřídní školy bylo pro mě novou zkušeností.“
- **studentka 2⁵:** „Vedení hodiny v málotřídní škole bylo perfektní. Bylo to něco úplně jiného než průběžná praxe, kdy chodíme na velké školy s velkým počtem žáků ve třídě. V Popelíně to byl úplně jiný styl práce, který se mi moc líbil, i když na druhou stranu musím uznat, že pro učitele je individuální přístup o hodně náročnější. Moc mi pomohlo, že mi paní učitelka sdělila i nějaké své rady a okomentovala i navržený materiál. Taková zpětná vazba od učitele z praxe je neskutečně důležitá – přála bych si, aby bylo víc možností takto vyrazit do praxe (a to i na jiné školy než jen fakultní). Ačkoliv to byla jen jedna odučená hodina, tak jsem moc ráda, že jsem tuto příležitost dostala.“
- **studentka 3⁶:** „Zúčastnila jsem se exkurze zaměřené na pozorování ptáků. Dostala jsem příležitost některé aktivity se žáky i samostatně realizovat. Beru to jako velkou zkušenost do své budoucí praxe, protože exkurzi během průběžné praxe těžko s žáky mohu vyzkoušet.“

⁴ Studentka 1. ročníku navazujícího magisterského studia Učitelství přírodopisu a výchovy ke zdraví pro 2. stupeň základních škol.

⁵ Studentka 4. ročníku magisterského studia Učitelství pro 1. stupeň základních škol.

⁶ Studentka 4. ročníku magisterského studia Učitelství pro 1. stupeň základních škol.

I při souvislé praxi se k exkurzím moc nedostaneme. Už během exkurze mi paní učitelka předala spoustu zkušeností a rad, kdy například ihned reagovala na to, jak žáci pracují, kde spatřuje různé obtíže apod. Myslím, že taková spolupráce mezi školou a fakultou je neskutečně přínosná. Aspoň tedy z mého pohledu jako budoucí učitelky... Pokud bude další příležitost, tak bych se do takové akce určitě ráda opět zapojila.“

Reflexe rodičů žáků z MŠ a ZŠ Popelín

Informace od rodičů žáků byly získány dotazníkovým šetřením. Celkem bylo získáno 18 dotazníků, což odpovídá téměř 80 % z dostupného vzorku. Rodiče žáků se měli vyjádřit ke způsobům spolupráce školy s vnějšími partnery. Ukázalo se, že pro rodiče je těžké posoudit způsob spolupráce školy s jejími partnery, takže u hodně položek neuvedli žádnou odpověď či napsali, že se nemohou k otázce vyjádřit.

V první části dotazníku měli rodiče žáků napsat, který typ spolupráce považují za nejdůležitější, a to z různých úhlů pohledu. Z hlediska školy považovali rodiče za nejdůležitější spolupráci s obcí (6 respondentů) a zemědělským družstvem (4 respondenti). Své odpovědi doplnili komentáři, že obec je pro chod školy nezbytným partnerem, a zemědělské družstvo zajišťuje svoz žáků z okolí Popelína. Z vlastního pohledu rodičů označili respondenti opět za nejdůležitější spolupráci s obcí (5), pak dalšími školami (5) a institucemi a firmami v obci (2). Pro rozvoj žáků považovali jejich rodiče za nejdůležitější spolupráci s ostatními školami (3) a jeden rodič uvedl spolupráci s plaveckým bazénem. V poslední položce této části dotazníku měli respondenti uvést, co si od zmíněných typů spolupráce slibují. Respondenti zejména uvedli rozšíření znalostí žáků (5) a obecně zlepšení výuky na škole a předávání si zkušeností mezi jednotlivými školami (6).

Ve druhé části dotazníku se vyjadřovali rodiče k vytvořenému společenství málotřídních škol a ke spolupráci s PF JU. Společenství málotřídních škol označilo 15 rodičů za přínosné a jako důvody uvedli rozvoj přátelství žáků (3), možnost srovnání s dětmi z jiných škol (3) a možný rozvoj znalostí žáků tím, že se setkají s jinými postupy a metodami na jiných školách (3). Pokud se rodiče vyjádřili k možnosti navrhnout změny v tomto společenství, tak tři z nich navrhli zařazení většího množství sportovních aktivit a jeden z rodičů by upřednostnil, pokud by při aktivitách mezi sebou žáci nesoutěžili. Další z rodičů navrhl, že by se v rámci společenství mohla uspořádat společná exkurze do IQ-landie nebo Techmanie.

Spolupráce s PF JU představovala pro respondenty oblast, ke které se mohli hůře vyjadřovat. Důvodem může být i poměrně krátkodobá realizace této spolupráce. Nicméně rodiče souhlasili s tím, že je pro školu vhodné, aby spolupracovala s institucí připravující budoucí učitele (12). Jeden z rodičů rozvedl svou odpověď a dodal, že je tento způsob důležitý pro přípravu budoucích učitelů, protože mají možnost pracovat s dětmi přímo ve škole. Přínos této spolupráce okomentovalo jen osm respondentů – čtyři respondenti spatřovali význam této spolupráce v možnosti přinést inovace do výuky na škole, dva rodiče uvedli, že se jedná o přínosnou spolupráci pro děti i pro školu, ale blíže už svou odpověď nerozvedli. Dva další rodiče zdůraznili, že spolupráce školy s PF JU je významná pro budoucí učitele, protože mají možnost se seznámit s prostředím málotřídní školy, se kterým se během své přípravy určitě příliš nesečkávat.

Rozhovory se žáky

Při posuzování přínosu spolupráce školy s vnějšími partnery jsme se zaměřili i na žáky, ale vzhledem k jejich nízkému věku jsme provedli jen krátké rozhovory, kdy jsme se žáků ptali na následující čtyři jednoduché otázky: 1) „*Líbí se ti, že navštěvujete další školy?*“ (zaměřeno na spolupráci s dalšími málotřídními školami); 2) „*Máš rád/a, když do školy přijedou mladí učitelé a zkusíš s vámi různé hry nebo úlohy?*“ (zaměřeno na spolupráci s PF JU); 3) „*Jaké aktivity máš během roku ve škole nejraději?*“ a 4) „*Chtěl/a bys dělat nějaké aktivity častěji? Nebo přidat nějaké nové?*“.

Žáci velmi pozitivně hodnotili společné aktivity s žáky dalších škol. Nejčastěji zdůrazňovali to, že je na těchto akcích zábava a mají mezi žáky dalších škol své kamarády, které rádi vidí.

- **žák 1:** „*Je to fajn, mám tam kamarády.*“
- **žák 2:** „*Jezdíme na další školy a je tam sranda. Vždycky máme nějakou soutěž nebo něco vyrábíme. A o Vánocích i divadlo!*“

Ke spolupráci s PF JU se vyjádřili všichni žáci. Tento fakt mohl být způsoben tím, že poslední akce byla realizována jen krátkou dobu před rozhovory s žáky, tudíž ji měli žáci ještě dobře v paměti. Žáci ale vzpomínali také na společně organizovanou exkurzi.

- **žák 3:** „*Baví mě to. Zkoušíme si některé věci jinak. Škoda, že nejedí častěji a nemůžeme si více hrát...*“
- **žák 4:** „*Moc se mi líbil výlet, kde jsme pozorovali ptáky na rybnících v Třeboni. S paní učitelkou jsme si prošli i město a pak jsme byli v pizzerii. Akorát byla docela zima...*“

U třetí otázky sledující, jaké aktivity mají žáci během školního roku nejraději, se objevila spousta různých odpovědí. Každý žák samozřejmě preferoval jiné akce, ale pokud bychom odpovědi kategorizovali, tak nejraději žáci jezdí na výlety nebo exkurze (např. JE Temelín, setkání málotřídních škol a školní soutěže).

- **žák 5:** „*Mám rád, když jezdíme někam na výlety. Líbilo se mi v Temelíně, to bylo fajn!*“
- **žák 6:** „*Ráda se účastním školních soutěží, například v malování nebo zpívání. A když potom ještě soutěžíme s kamarády z dalších škol.*“

Žáky moc nenapadlo, jaké další aktivity by mohli ve škole dělat. Popřípadě jejich odpovědi již příliš nesouvisely s tématem. Samozřejmě, že by preferovali častěji jezdit na exkurze a být v jiném než školním prostředí. Naopak jeden žák uvedl, že se mu líbí, když dělají aktivity v blízkosti školy (např. úklid zámeckého parku nebo příprava zábavných akcí pro obyvatele obce).

